

Posamezne številke:
Navadno Din — 75,
ob nedeljah Din 150.

TABOR* traja vsa
nedelja in prazniki, da
datum naslednjega dne t
meseca po polni D 10—, na
srečevanju D 18—, dostavljen na dan
D 11:50, na izkaznice D 10—,
izkaznice po dogovoru.
Naroči se pri upravi TABORA*,
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

ostnina plačana v gotovini.

LABOR

Posamezne številke:
Navadno Din — 75,
ob nedeljah Din 150.
UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru,
Jurčičeva ul. št. 4, I. nadstropje. Telefon interurb. št. 270.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritličje, desno. Tele-
fon št. 24. — SHS poštnoštevilni
številski št. 11.787.
Na naročila brez denarja ne
odgovarjamo. — Kolokopij se ne
vračajo.

Leto: IV.

Maribor, nedelja 4. februarja 1923.

Številka: 27

Trgovinska pogodba z Avstrijo.

Beograd, 3. februarja. Te dni se med obema državama. Avstrijska dele-
prično v Beogradu pogajanja med av- gacija prispe v prihodnjih dneh v Beo-
strijsko republiko in našo kraljevino grad in se nastani v hotelu „Moskva“.
glede sklepanja trgovinske pogodbe

Kako se vozi Pašić na agitacijo.

Odkodaj ima g. Pašić vladarske pravice?

Zagreb, 3. februarja. (Izv.) „Novosti“ čakanju vlakov, se je reklo, da priča-
poročajo iz Beograda: Kakor je že po- kujejo dvorni vlak, radi česar je vladala
ročal vaš poročevalec, je došel mini- splošna radovednost. Ko so pa izvedeli,
strski predsednik Pašić s posebnim da se vozi g. Pašić na volilno agitacijo,
vlakom v Skoplje. Razen posebnega so bili razočarani in ogorčeni, češ,
vlaka je imel na progi Beograd—Skoplje kedaj je postal g. Pašić suveren v naši
na razpolago tudi patrolno lokomotivo. državi?!

Zahteve romunske manjšine v Jugoslaviji.

Beograd, 2. februarja. V cerkvenem noče rešiti. Rumunska manjšina v Ba-
in šolskem vprašanju med našo državo natu, ki je doslej podpirala radikalne
in Rumunijo še vedno ni dosežen spo- kandidature, je radi tega ozlovoljena.
razum. Rumunska vlada je te dni pod- Govori se, da bodo Rumuni vsled tega
vzela pri naši vladi nove korake v svrhu postavili lastno kandidatno listo, ali pa
končne likvidacije tega vprašanja. Do se bodo pridružili demokratom.

Turški nacionalisti in volitve.

Beograd, 3. februarja. Kakor po- ročajo listi, se kažejo prve posledice od-
ročajo iz Skoplja, bodo turški nacionalisti cepitve Poruhirja. Po vsej Nemčiji vlada
postavili lastno kandidatno listo samo v vsled pomanjkanja premoga prometne te-
onih krajih, kjer imajo absolutno večino, žkoče. »Deutsche allgemeine Zeitung« pi-
povsod drugod pa bodo podpirali kan- še, da bo pod takimi okolščinami v treh
didate radikalne stranke. do štirih dneh ustavljen ves promet, kar
bi imelo naravnost katastrofalne posledice,
posebno glede prehrane večjih mest
in industrijskih centrov.

Novi šef mariborske carinarne.

Beograd, 3. februarja. (Izv.) Glasom ročajo listi, se kažejo prve posledice od-
sklepa generalne carinske direkcije bodo cepitve Poruhirja. Po vsej Nemčiji vlada
v Beogradu otvorjeni trije carinski uradi vsled pomanjkanja premoga prometne te-
in sicer eden za železnico, drugi za žkoče. »Deutsche allgemeine Zeitung« pi-
pošto, tretji pa v Zemuni. Dalje so bili še, da bo pod takimi okolščinami v treh
določeni šefi nekaterih carinskih uradov, do štirih dneh ustavljen ves promet, kar
med njimi za Maribor Ivan Trošt. bi imelo naravnost katastrofalne posledice,
posebno glede prehrane večjih mest
in industrijskih centrov.

Velika tovarna v Rumi.

Beograd, 3. februarja. (Izv.) V Ročajo listi, se kažejo prve posledice od-
Rumi je začela s prometom velika to- cepitve Poruhirja. Po vsej Nemčiji vlada
varna za obuvanje, katere kapacitete cene vsled pomanjkanja premoga prometne te-
tako visoko, da bodo mogli njeni izdel- žkoče. »Deutsche allgemeine Zeitung« pi-
ki kriti potrebo cele države. še, da bo pod takimi okolščinami v treh
do štirih dneh ustavljen ves promet, kar
bi imelo naravnost katastrofalne posledice,
posebno glede prehrane večjih mest
in industrijskih centrov.

Pred zadnjo plenarno sejo državnega odbora.

Beograd, 3. februarja. (Izvirno.) Včeraj ročajo listi, se kažejo prve posledice od-
je odpotoval v Sremske Karlovce, bivši cepitve Poruhirja. Po vsej Nemčiji vlada
predsednik narodne skupščine dr. Edo Lu- vsled pomanjkanja premoga prometne te-
kimić. V nedeljo dne 11. tm. se vrne v Beo- žkoče. »Deutsche allgemeine Zeitung« pi-
grad, da pripravi material za državni od- še, da bo pod takimi okolščinami v treh
bor, ki bo imel dne 20. tm. svojo zadnjo do štirih dneh ustavljen ves promet, kar
plenarno sejo. bi imelo naravnost katastrofalne posledice,
posebno glede prehrane večjih mest
in industrijskih centrov.

Važna odločitev turške vlade.

London, 2. februarja. (Izvirno.) Listi ročajo listi, se kažejo prve posledice od-
poročajo iz Lausanne, da je sprejel Ismed- cepitve Poruhirja. Po vsej Nemčiji vlada
paša od angorske vlade pooblastilo, da vsled pomanjkanja premoga prometne te-
podpiše mirovno pogodbo. žkoče. »Deutsche allgemeine Zeitung« pi-
še, da bo pod takimi okolščinami v treh
do štirih dneh ustavljen ves promet, kar
bi imelo naravnost katastrofalne posledice,
posebno glede prehrane večjih mest
in industrijskih centrov.

Dogodki v Porurju.

London, 2. februarja. Attorney-general Ročajo listi, se kažejo prve posledice od-
sir Douglas Hogg je izjavil v svojem go- cepitve Poruhirja. Po vsej Nemčiji vlada
voru, naj ostane Anglija tako dolgo ob Re- vsled pomanjkanja premoga prometne te-
nu, dokler lahko ostane brez preziranja žkoče. »Deutsche allgemeine Zeitung« pi-
samega sebe. Anglija pa nikakor ne želi, še, da bo pod takimi okolščinami v treh
da bi se antanta razšla. do štirih dneh ustavljen ves promet, kar
bi imelo naravnost katastrofalne posledice,
posebno glede prehrane večjih mest
in industrijskih centrov.

Düsseldorf, 2. februarja. Odcepitev Po- ročajo listi, se kažejo prve posledice od-
ruhrja se je izvršila brez vsakih dogo- cepitve Poruhirja. Po vsej Nemčiji vlada
kov. V Düsseldorfu so Francozi zaprli vsled pomanjkanja premoga prometne te-
ravnatelja brzdolavnega urada in dva po- žkoče. »Deutsche allgemeine Zeitung« pi-
štna uradnika. še, da bo pod takimi okolščinami v treh
do štirih dneh ustavljen ves promet, kar
bi imelo naravnost katastrofalne posledice,
posebno glede prehrane večjih mest
in industrijskih centrov.

Pariz, 2. februarja. (Izv.) »Petit Pari- Ročajo listi, se kažejo prve posledice od-
sien« poroča iz Mainz: Medzavezniška cepitve Poruhirja. Po vsej Nemčiji vlada
porenska komisija je sprejela od osobja vsled pomanjkanja premoga prometne te-
porenskega izvoznega urada v zasede- žkoče. »Deutsche allgemeine Zeitung« pi-
nem ozemlju belgijsko ostavko. še, da bo pod takimi okolščinami v treh
do štirih dneh ustavljen ves promet, kar
bi imelo naravnost katastrofalne posledice,
posebno glede prehrane večjih mest
in industrijskih centrov.

Pozdrav narodnim borcem in omladini.

Maribor, 3. februarja.

Danes zborujejo v Mariboru sta- so bile zamašne žrtve. Seme je padlo
rejšine najstarejšega akademičnega na plodna tla in rodilo obilo sadu.
društva „Triglav“ in pa omladina, ki Kje bi bil naš narod brez probujene,
se sedaj zbira v triglavskih vrstah. zavedne in nacionalno požrtvovalne
„Triglav“ ima častno mesto v intelligence?

zgodovini našega narodnega prepo- Za bodočnost pa živi omladina,
roda. Iz njegovih vrst so izšli borci ki se danes v duhu Triglavskih tra-
za naše nacionalne ideale, pod nje- dicij pripravlja za javno življenje, za
govim naporom je slovenska viso- resne naloge, ki čakajo naše razum-
košolska omladina prisegala v tujih ništvo v prihodnjosti. Saj ni dovolj,
mestih in pod tujo kulturo, da bo da si je narod pridobil svobodo. Svo-
vsekdar zvesta svojemu narodu, da bodó je treba ohraniti in na temelju
bo nositelj njegove bodočnosti in svobode moramo zazvijati velike kul-
steber njegovega kulturnega napred- turne in nacionalne sile, ki jih ima
ka. naš celokupni jugoslovanski narod.

Starejšine „Triglava“ stoji danes Mi iskreno in prisrčno pozdrav-
na prvih postojankah našega javnega ljamo Triglavanske starejšine in omla-
življenja in lahko gledajo z zadošče- dino in želimo vsem narodnim bor-
njem v preteklost in v bodočnost. Z cem sedanjosti in bodočnosti obilo
zadoščenjem zato, ker so zmagali uspeha!

Zivel „Triglav“!

Pod radikalnim režimom.

Velikansko razburjenje po Celju radi pangermanistične manifestacije. — Naravnost drakončni ukrepi pokrajinskega namestnika Hribarja proti Slovincem. — Treznost vodilnih slovenskih krogov je preprečila krvoprelitje.

Celje, 2. svečana.

Celje zavzema v zgodovini slovenskih štiti z brahijalno silo. In to silo je videle
nacionalnih bojov brezdomno najvaž- slovensko Celje v petem letu obstoja na-
nejše mesto. Celjski nemški moh je za ča- cionalne države korakati po svojih uli-
sa nemško-nacionalnega avstrijskega cah proti onim lojalnim in narodno za-
režima izvajal po celjskih ulicah nemote- vednim državljanom, ki so pretrpeli
no svoj teror, razbijal slovensko posest pred in med svetovno vojno vse gorje ti-
ter ogrožal življenje vsakega zavednega zičnega in duševnega suženjstva.
Slovenca. Srce krvavi radi tega vsled Ob večernih urah so se odigrali na-
dogodkov, ki so se odigrali v Celju dne ravnost mučni ter žalostni prizori na ko-
1. t. m. »Männergesangsvereine« je, kakor lodvoru in pred nemško hišo. Pod zaščito
vsako leto, tako tudi letos, a še z veliko jugoslovanskih bajonetov so prihajali
večjo reklamo, priredil v bivšem »Deu- Nemci od vseh strani, zlasti v mnogo-
tsches Haus« svoj »Jagaballa«. Pod to brojnem številu iz Maribora in dravske
nedolžno krinko je vabil vse raztresene doline ter so nemoteno zapuščali kolodvor
ude nekdanje celjske in spodnještajers- dočim so se morali slovenski gostje, zla-
ske nemškutarske strahovlade, da bi v sti pa jugoslovanska nacionalna mladi-
intimnem krogu in objemu z inozemskimi na, ki je prihajala na obrtni ples v Na-
mi nemškimi hujšakci kovali nove na- rodni dom, pod strogo kontrolo legiti-
črte proti naši nacionalni državi. Že mizaciji. Cela četa policistov in orožnikov
lansko leto se je izkazalo, da so se ude- je zastražila nemško hišo, kamor so pri-
ležili »agaballa« najprosonsiranejši hajali Nemci nemoteno z ironičnim na-
Nemci iz inozemstva in je bila celjska smehom na obrazu. Nepopisno razbur-
slovenska javnost vsled te provokacije jenje se je polastilo vsega prebivalstva
upravičeno ogorčena. Tem večja razbur- in je pripisati le treznosti vodilnih kro-
ženost se je polastila vsega narodno in gov, da se ni zgodila kaka nesreča. Hotel
državnočutečega prebivalstva letos, ko Union je bil obdan celo noč z močnim po-
je nemški »Männergesangsvereine« razpo- licejskim in orožniškim kordonom. Brez
šiljal vabila samo izvoljenim krogom, iz- vsake potrebe se je ustavljalo mirne mi-
ključil s tem značaj splošne javne prire- moideče pasante ter se zahtevalo od njih,
ditve, na drugi strani pa razvil zato pan- da se legitimirajo. Vsled teh in sličnih
germanistično slavnost naravnost neza- šikan se je nabrala okoli polnoči pred
slišano agitacijo. Vsa celjska narodna kordonom velika množica ljudi, ki je z
društvo so z ozirom na veliko razburje- glasnimi vzkliki in s prepevanjem na-
nje opozorila opetovano pokrajinskega rodnih himen dalo duška svoji ogorčenosti
namestnika na pretečo nevarnost ter pri- notranjosti. Zažvenketale so tudi šipe v
čakovala od moza, ki je kot narodni mu- takozvani »Narodni kavarni«. Do res-
čnik užival doslej simpatije vsega slo- nejših spopadov ni prišlo. Nemške prire-
vanskega sveta, da upošteva faktični ditve so se udeležili ostentativno tudi na-
položaj in veselico prepove. A kaj se je ši častniki s svojimi rodbinami, kakor
zgodilo na veliko presenečenje vseh na- se govori, na višje povelje. Vsekakor je
rodno čutečih Slovencev v Sloveniji? vladajoči režim pokazal dovolj smisla za
Radikal Hribar je na jesen svojega plo- naše Nemce ter jih bo znal tudi v bodoči
donosnega življenja pljunil na svojo narodni skupščini radikal primerno za-
preteklost ter zgolj iz partizanskih na- stopati. A vsi ti incidenti imajo tudi ene
menov vsem spodnještajerskim nemšku- dobro stran: prejšnji slej mora priti do
tarjem to in onstran meje pripomogel do iztreženja vseh nacionalno »čutečih
triumfa nad slovenskim avtohtonim živ- krogov, marščas se pa lahko neli iz
ljenjem. Izdal je vzklik soglasnemu protes- tega naša mladina, naša bodočnost. O
tu cele slovenske javnosti v Celju odred- šikanah in nezaslišanem postopanju po-
bo na podrejene oblasti, da se mora nem- krajinske uprave mora pa izpregovoriti
ška veselica na vsak način vrstiti ter se še cela Slovenija krepko besedo,
vsak najmanjši pojav pro- temu zadu-

Rimski katalicizam je zrastel na
valinah rimskega imperija. Njegovo ne-

Mirno in zadovoljno bi živeli vsi sloji, vsi stanoviti, vsi narodi, če bi bilo malo manj svobode.

Svobode ni bilo nikoli in je nikoli ne bo, namreč absolutne svobode, ker če bi bila bi bila v nesrečo vsem.

Samo dvoje je, česar potrebuje svet, česar potrebujemo pred vsem še mi Jugoslovenci — in to dvoje je: disciplina in pravičnost! Disciplina armade in pravičnost zapovednikov, disciplina naroda in pravičnost njegovih voditeljev in vladalcev. Če bi tisoči demagogov, ki hujstajo množice na boj za svobodo, oznanjali tem množicam disciplino, sebi pa pravičnost, potem, bodite uverjeni, bi našemu narodu kmalu napočili zlati časi, za katere bi jih zavidal ves ostali svet.

Errsh.

Politične vesti.

* **Kandidature Napredne kmečko-obrtnice zveze.** Na zaupnih sestankih v Gor. Radgoni in Ljutomeru dne 1. t. m. je bil soglasno postavljen srezkim kandidatom za pol. okraj Ljutomer g. Franjo Ovetko, za pol. okraj Vudči vasi, mož, ki ima za napredke kmetijstva v obeh sodnih okrajih neprecenljive zasluge in ga kmetije, pa tudi drugi sloji, visoko cenijo. Za namestnika je bil določen obrtnik g. Janko Horvat, slikarski mojster. — Na zaupnem shodu v Dravogradu dne 1. t. m. zbrani zaupniki iz slovenjegraškega in prevalskega političnega okraja so sklenili, da se volilni okraj Slovenjgradec združi z volilnim okrajem Maribor desni breg in se je sprejela tudi za ta okraj kandidatura g. Ivana Gumzaja, obrtnika in posestnika iz Slov. Bistrice; za namestnika je bil postavljen za oba volilna okraja g. Peter Mravljak, veleposestnik v Vuhredu. — Prevaljski okraj združi z gornjegrajskim okrajem v eno volilno skupino in se je za ta dva okraja potrdila kandidatura g. F. Kočeka iz Gor. Grada in Iv. Lipolda iz Mozirja.

* **Shod kmečkega kandidata z. Lovra Petovarja** na svečnico 2. t. m. na Ptujski gori je bil lepo obiskan od domačinov in iz sosednjih občin. Ob splošnem odobravanju je razvil kandidat Petovar svoj politični in gospodarski program. Soglasno je bila odobrena njegova kandidatura.

* **Dr. Šušteršič pred javnostjo.** V četrtek je izšla v Ljubljani 1. številka dnevnika »Ljudski dnevnik«, glasila Narodne ljudske stranke. Dne 1. februarja smo tedaj dobili novo stranko, ki ji stoji na čelu bivši klerikalni voditelj dr. Šušteršič. Prva številka strankinega organa prinaša na uvodnem mestu proglas »Narodne ljudske stranke«, s katerim označuje svoj program. V kulturnem oziru je stranka proti vsakemu kulturnemu boju, »odklanja pa zlorabo Cerkve v politične namene in njeno ponižanje v delo posamezne politične stranke«. Pravi, da bo proti brezvestnosti, »ravno tako pa tudi zoper svetohlinsko razjedanje nje-

nih (t. j. cerkvenih) moralnih temeljev po političnem klerikalizmu, ki nadomešča krščanski zakon ljubezni in resnice z lastnim zakonom sovraštva in laži ter zlorablja požrtvovalnost duhovščine in idealno ljudsko vernost za zgolj posvetne strankarske namene.« Kaj je klerikalizem? vprašujejo cirkuški Avgusti okoli »Gospodarja«. Evo vam točnega odgovora izpod peresa bivšega voditelja klerikalcev in zvestega učenca dr. Mahnič! — V političnem oziru stoji stranka na temelju državnega jedinstva in podaja sledečo formulo: »Srbi, Hrvati in Slovenci tvorimo ujedinjen državni narod trojnega imena in trojne individualnosti.« — Socialni program se izreka proti razredni borbi in zahteva socialnih reform. — Državna uprava bodi urejena po modernih upravnih načrtih. Stranka tudi hoče tudi zmanjšanje vojnih bremen, v zunanje-političnem oziru pa politiko konsolidacije. — Dr. Šušteršič objavlja nadalje članek »Mojo povratek v javno življenje«, kjer pravi: »Vrhem se torej v politični metej, četudi stopam v zadnjo fazo svojega življenja«. Klerikalcem grozi, da ne namerava več molčati, če bodo začeli proti njemu osebni boj: »pogledali se bomo v tem slučaju v belino očesa«. Klerikalci so dobili v Šušteršiču nevarnega nevarnega tekmečaka med ljudstvom, ki bo marsikateri njihovi ovčici odprl oči, da bo videla njihovo kupčijo s politiko in vero ter spoznala bistvo klerikalnega boljševizma.

* **Zanimanje za volitve v inozemstvu.** »Journal des Debats« z dne 31. januarja prinaša obširen dopis svojega beograjskega dopisnika Alberta Mousseta »La Campagne électorale et les partis« (Volilna borba in stranke), v katerem podaja precej točno sliko volilne situacije v Jugoslaviji. Največ pozornosti posveča radikalcem, omenja različnost nazorov v demokratski stranki in na to opisuje pozicijo manjših strank.

* **Sankcija proti Madžarski?** Zagrebška »Rieč« poroča »8-Orai Ujszag« prinaša iz Rima vest, povzeto po listu »Voce Repubblicana«, da je Mala antanta podvela korake v Parizu, Londonu in Rimu, da dobi od volesil odobrenje za sličen nastop proti Madžarski, kakor ga je izvršila Francija v Ruhru proti Nemčiji. Francoska vlada je simpatično sprejela ta predlog, energično pa je protestirala Italija. Dr. Beneš je prevzel intervencijo pri rimski vladi. Vest seveda še ni potrjena.

* **Križa lausanske konference** se vedno bolj zapleta in je malo izgleda, da se bo našla sporazumna rešitev. Nekateri listi poročajo, da Anglija z mrzlično naglico dela priprave za vojni nastop proti Turčiji, vendar pa je te vesti treba sprejeti z rezervjo. V četrtek se je vršila zgodovinsko važna seja, na kateri je lord Curzon v imenu Anglije priporočal turški delegaciji, da podpiše mirovno pogodbo, ker bo s tem postala prijateljica Anglije. Italijanski in francoski delegat sta istotako apelirala na razsodnost Turčije, nakar so govorili v enakem smislu ameriški, japonski, romunski in jugosloven-

bila tu najtesneje združena. Nemški kralj je bil samo mandator rimskega škofa, ki je razpolagal z narodi, kakor se mu je ljubilo in kot je odgovarjalo njegovim osebnim interesom. Sveti Sava je vse to natančno videl. Sam je bil priča, kako je na Hrvatskem papeška stranka vrgla raz prestol narodnega kralja Slaviča in postavila na njegovo mesto svojega pristaša Zvonimira, samo da je bil pozneje prehod Hrvatske pod krono sv. Stefana tem lažji. Isto je grozilo tudi Srbom. Srbski kralj Vukan se je iz častihlepega zvezal s papežem proti svojem bratu Stefanu. Papež mu je obljubil pomoč svojega vernega ljubljence apostolskega kralja ogrskega, ki si je nadel še tudi naslov »kralja vseh Srbov«. Vse to je videl Sava. Zato se mu je zdelo potrebno, da definitivno preloži z zapadom ter se s krepko gesto obrne proti vzhodu in da postavi nasproti rimski univerzalnosti, ki je uniformirala narode, narodno individualnost. Svetemu Savi je jasno stalo pred očmi, da se mora urediti Srbija kot pravoverna krščanska država in to pod okriljem vzhodne cerkve, neodvisno od Rima, kajti samo tako je mogla ostati Srbija svobodna.

K temu važnemu razlogu pa je treba dodati še, da Rim v oni dobi preganjal z vsilo slovanski bogoslužni jezik, je uvedel sv. Sava v pravoslavno bogo-

ski delegati. V imenu Turčije je Izmet-paša opozoril na dobro voljo in mirovne namene turške vlade, ki je v načelu odobrila sporazumno rešitev, ne more pa sprejeti nekaterih točk u pogodbi in zahteva 8 dnevni premislek. Lord Curzon je bil proti odlašanju, vendar pa se je dossegla kompromisna rešitev: Turčija mora dati do nedelje dne 4. t. m. definitiven odgovor. Od tega odgovora bo odvisen razvoj dogodkov na bližnjem Vzhodu.

* **Kdo govori resnico?** »Tagespost« poroča v številki od 30. jan. iz Maribora, da so se mariborski Nemci pogajali z ministrom Zupaničem zaradi volitev v narodno skupščino. Povdarja, da so Nemci pripravljeni iti z vladnim kandidatom, ako vlada v smislu nemških zahtev reši rekurze zoper razpust nemških društev. »Slovenski Narod«, ki je v rokah pokrajinskega namestnika Hribarja, je imenoval naš protest mladinsko izmišljotino. V Celju je vlada ukazala streljati na manifestante, če bi nastopili zoper posetnike Jagaballa. Ali je tudi to izmišljotina mladincev? Danes ima sejo oblastno načelstvo JDS v Mariboru o tej zadevi.

* **Sporazum z Nemci.** V številki 4 »Jutranjih Novosti« je napisal dr. Leopold Léard pod gorenjim naslovom članek, v katerem hoče dokazati potrebo in koristnost radikalni zveze z našimi Nemci. — Gospod doktor govori strogo s stališča partizanskih radikalnih interesov ter imenuje nas, ki tako nemoralno zvezo obsojamo, neke »narodne kroge«. Očividno »narodni« radikalni stranki ni do slovenskih narodnih krogov, zato si tudi upa blatiiti čuvstvo vseh nas, ki smo res Slovenci in Jugoslovenci; toda ravno radi tega bodo ti »neki narodni krogi«, ki predstavljajo najmanj 95% prebivalstva Slovenije na dan volitev dne 18. marca ostro in odločno odgovorili »narodni« radikalni stranki in dr. Léardu tako kakor zaslužili. Dr. Léard zagovarja kravice kupčije njegove stranke z našimi Nemci in nemčurji, češ, da se je »narodna« radikalna stranka sporazumela tudi z makedonskimi Turki, ki so še večji nasprotniki države ter z Madžari in Švabi, pa se nihče ne razburja. To je laž, gospod katoliški teolog. Narodna in zavedna jugoslovanska Vojvodina obsoja te zveze ravno tako kakor mi. Če je radikalna stranka za sporazum z Grki žrtvovala stotisoče naših ljudi, je to sramota, kakor je tudi sramota, da je žrtvovala Koroško in Primorje. Nekaj drugega je narod, g. doktor, nekaj zopet drugega pa je stranka: stranka lahko propade, narod ne. Naš jugoslovanski narod se za cene svojih svetinj ni spora-zumel ne s Turki, ne z Nemci in ne z Madžari. Ta narod obsoja take in enake kupčije, obsoja vas in vašo stranko in bo znal, če bo treba tudi na najradikalnejši način izrjaviti plevel iz svojih njiv. Ako vi napovedujete boj »nekim« narodnim krogom, ga ti narodni krogi sprejemajo. — Borili smo se proti Nemcem, Italijanom in Madžarom in smo zmagali, zato bomo zmagali tudi proti dr. Léardom, Hribarjem, Zupaničem in podobnim izrodikom.

pridejati še drugega, nič manj važnega, služje narodni jezik, ne da bi pri tem nalezel niti na najmanjši odpor carigrajskega patriarha. S tem činom pa je izvršil sv. Sava svoje največje delo: ustanovil je svojemu narodu narodno cerkev. To, kar se je nam Slovincem za časa reformacije ponesrečilo, da bi namreč organizirali pod okriljem protestantizma svojo narodno cerkev, ki bi odgovarjala našim slovanskim pogledom na svet in življenje in ki bi v njej naš duh zaživel, to se je tri stoletja prej pri Srbih ponesrečilo svetemu Savi. Srbska nacionalna cerkev je postala žarišče in ognjišče vse srbske kulture v srednjem veku. Etnotna kultura pa je zopet združila nekdanje razcepljene srbske plemena. Zato je še dandanes srbstvo in pravoslavlje eno in isto: oboje je zrastle v en pojem. Posledice ustanovitve nacionalne cerkve pa so bile za srbstvo naravnost rešilne. Ko je zagospodoval na našem polotoku polumeseč, je nadomestila cerkev Srbu vse: državo, zadrugo, skratka sploh vse, kar je bilo narodnega. Cerkev in narodni običaji so postali Srbu eno. Tradicijo na slavno prošlost je ohranila svojemu narodu cerkev in pa narodna pesem. V cerkvi in pri svojem svečeniku je iskal bedni narod v težkih časih, ki so se zgrnili nad njim tolažila. Če bi zagospodovala nad Srbi tuja cerkev, ki bi vladal v njej tuj, nenaroden jezik, bi ne mogla vpli-

Toda, g. doktor, vedeli bi pa vendar radi, kako se stinja vaš članek v 4. številki »Jutranjih Novosti« z vašim mišljenjem leta 1915. Ste li morda pozabili na župniški vrt na Slapu pri Vipavi v mesecu maju l. 1915., torej v času, ko je vojna najhuje vihrala in smo mi kovali načrte kako urediti našo bodočo svobodno Jugoslavijo? Tedaj ste izrekli, g. doktor sledeče besede: »Kar se tiče štajerskih in koroških Nemcev in nemčurjev, jim bomo v naši državi enostavno uradno prepovedali posluževati se nemščine bodisi javno ali privatno. To zalego bomo morali radikalno zatreti!« Kako se strinjajo te vaše takratne besede s sedanjimi? Da, da, takrat še niste vedeli, da postanete kdaj radikal, še niste vedeli, da boste kdaj prodajali svoje prepričanje za skledo leče. Sicer pa se silno močite, ko prečenjujete pomen naših Nemcev za našo stranko. Pri nas je pravih Nemcev malo, tisti pa kolikor jih je, ne bodo nikoli s srcem naši državljani, kakor niste mogli postati vi italijanski državljani, ampak ste iz Italije raje pobegnili v Pariz, rovarili proti Italiji. Sodite po sebi.

Protest narodnega Maribora zoper radikalno-nemške volilne kupčije.

Mariborska narodna društva so poslala vladi sledečo spomenico:

Mariborski Slovenci so s presenečenjem slišali te dni neverjetno vest, da so mariborski Nemci v volilnih pogajanjih z odposlancem radikalne stranke, ministrom dr. Zupaničem v Mariboru, zahtevali kot kompenzacijo za svoje glasove radikalni stranki, da jim radikalci, to je sedanja vlada, izroče zopet kazino, to je poslopje sedanjega Narodnega gledališča. Mariborsko kočjo na Pohorju in da jim da še poleg tega razne druge nacionalno-politične koncesije.

Ako bi vlada tem zahtevam bivših germanizatorjev slovenskega življa v Mariboru in okolici ugodila, bi zadala predvsem skrajno poniževalen udarec v obraz slovenski narodni časti, vsemu našemu dolgoletnemu osvobodilnemu delu, v prvi vrsti pa udarec vsemu kulturnemu delu, ki bi uničil naš kulturni in nacionalni razmah. Nedogledne in nevarne bi bile posledice tega čina narodne vlade nad lastnim narodom, ker bi le ta zlasti žalili tudi državni čut obmejnih Slovencev, katere bi morala vsaka vlada brez-pogojno podpirati in ščititi.

Današnji mariborski Nemci sestojijo iz peščice priseljencev, povečini pa iz vsled prejšnjega avstrijskega režima germaniziranih Slovencev. Kolovodja nemškega političnega društva in deputacije pri ministru dr. Zupaniču, je sin slovenskega rodoljuba, ki je bil predsednik Slovenske Citalnice v Mariboru.

Podpisani zastopniki kulturnih društev brez razlike struj in strank, v imenu tisočih svojih članov, ki predstavljajo ves jugoslovanski življenj v Mariboru in

vati na narod, ki bi se tako kmalu asimiliriral svojim tlačiteljem.

Svetosavska ideja živi še danes med nami: on, ki je združil raztresene udesrbsstva in ga ujedinil kulturno, mora postati zaščitnik jugoslovanskega jedinstva. Njegovo idejo ujedinjenja moramo prenesti na vsa tri plemena. Mi Slovenci in Hrvati smo še vedno v duhovnem oziru pod tujim kulturnim vplivom, ki ni prirojen za naš mentalitet, ker ni zrastle iz naše lastne duševnosti. Cerkev, ki živimo v njej, je zapadna, latinska in protinarodna. Pri Srbih je cerkev položila temelje nacionalni kulturi, mi Slovenci pa smo polagali temelje svoji kulturi ravno v boju proti anacionalnemu rimskemu katolicizmu. In kolikor smo zrastle v napredku, vse to smo dosegli v znamenju boja proti Dunaju in Rimu, ki sta nas v bratskem objemu zatirala: prvi z mečem, drugi z jezuitizmom. Protireformacija, ki jo je vestno podpirala Avstrija, nam je po Trubarjevi dobi ponovno vsilila katolicizem, ki smo ga prinesli tudi v svojo lastno nacionalno državo. Vse ono pa, kar smo prinesli iz dobe suženjstva v dobo svobode, je plod suženjstva in spada v preteklost ter ne more biti komponenta vstajajočega naroda. Naš narod od Drave do Egejskega morja pa bo šele takrat srečen, ko bo

okolici, zahtevajo od celokupne vlade, da ne dopusti tako krutega zaljenja naše najprimitivnejše narodne časti. Vlada naj odločno zavrne vsako diskusijo o teh za nas Slovence poniževalnih in nepojmljivih predlogih in naj ne dopusti, da bi naši narodni nasprotniki nadaljevali predvojno germanizacijo jugoslovenskega obmejnega življa. Mi za enkrat mirimo svoje razburjene someščane, izjavljamo pa, da ne moramo, za slučaj, da bi vlada ne ugodila našemu protestu, prevzeti nikake odgovornosti za posledice.

Maribor, dne 28. januarja 1923.

O tem se obveščajo: g. ministar za notranje zadeve, g. minister za prosveto, g. ministri predsednik, g. ministri dr. Niko Zupanec, g. pokrajinski namestnik Ivan Hribar in g. veliki župan dr. Miroslov Ploj.

Podpisi: Slovanska čitalnica, Maribor, Kežar, t. č. predsednik. Slovensko obrtno društvo v Mariboru, F. Novak, predsednik. Družba Sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, Zenska podružnica v Mariboru, Milka Pernatova. — Profesorsko društvo, pododbor Maribor, Josip Pirnat, tajnik. Klub jugosl. rezerv. častnikov v Mariboru, Ivan Mravljak, t. č. predsednik. Dramatično društvo v Mariboru, Jakob Novak, t. č. predsednik. Učiteljsko društvo za Maribor in bližnjo okolico, J. Tomazič, t. č. predsednik. Društvo jugosl. drž. uslužbencev v Mariboru, Meglič. — „Triglav“, starešinska zveza, Toplak, dr. Snuderl. Mariborska podružnica S. P. D. dr. Senjor. Narodno železničarsko društvo „Drava“ v Mariboru, Lukačič. Zveza jugosl. železničarjev, podružnica v Mariboru, Lukačič. — Okrožni klub jugosl. cobovoljcev za Podravje, Maribor, dr. Pivko. Zgodovinsko društvo v Mariboru, dr. Strmšek, dr. Kovačič. Muzejsko društvo v Mariboru, dr. Strmšek, dr. Kovačič. Mestni odbor ORJU NA v Mariboru, R. Rehar, dr. Cazafura. Narodno gledališče v Mariboru, V. Bratina, ravnatelj. Podružnica jugoslov. Matice v Mariboru, Hergout, t. č. tajnik. Mariborsko slov. žensko društvo, Marija Maister, t. č. tajnica. Sokolsko društvo v Mariboru, t. č. starosta dr. Sernec. Dijaški dom v Mariboru, dr. Strmšek. Slovensko trgovsko društvo v Mariboru, J. Soštarič. Za krščansko socialno zvezo dr. Jerovšek. — Glasbena Matica Maribor, preds. Oskar Dev. Za društvo beguncev z juga „Jadrán“, dr. Kraševac, t. č. tajnik.

Kakor je iz podpisov narodnih društev razvidno, česaravno nekaj podpisov manjka, ker ni bilo mogoče dobiti pravočasno društvenih funkcionarjev in se je morala spomenica radi nujnosti odposlati, se čeli slovenski Maribor strinja v odporu proti nakanam s strani radikalne stranke. Pripominjamo, da se vključ vsem dementijem vest vzdržuje in da nam je došla od tako zanesljive strani, da ni niti najmanjšega dvoma, da ne bi bila resnična. Mi smo s tem svojo dolžnost storili in se ne nameravamo dalje pečati s to zadevo, ako homo pa naleteli na gluha ušesa naj si radikalna stranka, ki se igra z ognjem, sama pripiše posledice, ki lahko postanejo za celo obmejno Slovenstvo, pa tudi za vlado usodepolne.

Pristopajte k CMD!

oprostil vseh verig in ran, ki mu jih je zadalo tisočletno suženjstvo.

...Greh nesvobodnih dni teji nas in prošlosti poostati nas plašijo in nas drže v oblasti, mrliči se pijeje našo kri.

(Al. Gradnik.)

Šele takrat, ko bomo iztrebili iz naših src vse, kar nam je vsilil tujec in kar ni zrastle iz naše duše, ko bomo našli ono, kar je ostalo v nas še slovanskega, tedaj šele bomo lahko izpolnili ono veliko nalogo, ki je nam Slovanom zažrtana, ker izvira že iz našega bistva: prinesiti človeštvu idej človečanstva, ljubezni in bratoljubja. Že za Trubarjeve dobe smo pokazali, da se lahko dvignemo in da znamo obračunati s preteklostjo, zato:

Oprostimo zlih misli se in zmot, prostrane domovine so dobave, ne glejmo nanje, bratje, iz nižave! Stopimo na najvišje naše gore! Samo z gora se vidi vrelo zore in le z vrhov v bodočnost daljna pot!

(Al. Gradnik.)

Dnevna kronika.

— „Rojaki Slovenci!“ Tako nas imenuje v svojem „ukazu“ pokrajinski namestnik Ivan Hribar. V imenu Slovencev mariborske oblasti mu tega naziva ne dovoljujemo. Mi nismo rojaki izdajalcev svoje narodnosti, zato tudi oni ni naš rojak, on je rojak Nemcev in nemčurjev, na te naj naslavlja svoje „ukaze“ z nazivom „rojaki“. Kar se pa tiče povzročanja nemirov, je on prvi, ki jih povzroča. V Sloveniji bi bilo mnogo bolj mirno, če bi ne bilo njega nikoli na namestništvu v Ljubljani. Tako, kakor spoštuje naše nacionalne nepisane zakone, tako spoštuje tudi državne. On je bil prvi, ki je v Sloveniji vstal proti najvišjim državnim zakonom, proti ustavi. On je bil in je še tisti, ki ovira izvedbo določb ustave, na katero je prisegel. Ivan Hribar ni le izdajalec svoje družine in svojega naroda, ampak tudi države. Zato bi nas bilo sram, če bi bil tak človek naš rojak.

— „Dnevi našega življenja“. V nedeljo 4. februarja ob 19^h se vprizori na splošno željo občinstva zadnjič v tej sezoni zelo lepa ruska drama „Dnevi našega življenja“. V drami je polno efektnih scen. Prvo dejanje se godi na Vrabčevih gorah, drugo v parku (sodeluje vojaška godba); tretje in četrto na stanovanju mladega dekleta Olge Nikolajevne.

— Smrtina Kosa. V Ljubljani je umrl dne 2. t. m. notarski kandidat Elija Viljem Traun, star 28 let.

— Zadržna elektrarna Sp. Selnica p. Selnica o Dr. naznanja s tem vsem p. n. elektrotehničnim in inštalacijskim podjetjem v Mariboru, da oddaja ofertalnim potem napeljavno vodo nizke napetosti in hišne instalacije. Vsa pojasnila daje načelnik zadržne, g. Zvonko Mesarič v Selnici ob Dravi. Pismenim vprašanjem je priložiti zeamke za odgovor.

— Za obmejno šolstvo. Ob priliki lovskega plesa na Pesnici je sprejelo šolsko vodstvo Sp. Kungota od g. Kerenčiča gostilničarja istotam, 100 Din. za nakup šolskih potrebščin revnim učencem. Darovalcem lovske blagor!

Ptujske vesti.

Na naslov obrtne oblasti v Ptuj. Na magistratnem poslopiju v Ptuj se je kar čez noč pojavila trdka oziroma označba: »Naslednik Otmar Leposcha, trgovina z železnino«. Znano je, da je po smrti Otmarja Leposcha vodila to trgovino njegova vdova Marija. Ker se je vdova lani poročila z nekim dr. Kraincem, je vsled omožitve izgubila pravico do trgovine. Trgovina je bila na to res nekaj časa zaprta, dokler ni Marija Krainz prijavila trgovine na svoje ime. Če je Marija Krainz upravičena trgovino z železnino, baje kot prosto obrt v resnici izvrševati, potem jo sme izvrševati le pod svojim imenom in le v okvirju proste obrti, gotovo pa ne pod firmo: »Naslednik Otmar Leposcha« in gotovo tudi ne v obsegu, ki zahteva vse predpogoje samostojnega trgovca. Opozorjamo na to okolnost okrajno glavarstvo v Ptuj kot obrtna oblast.

Celjske vesti.

Celjska drž. realna gimnazija. Ob zaključku prvega tečaja izkazujejo nižji razredi nad 50% nezadostnih uspehov. Zlasti slabo je v III. in v IV. razredu, ki sta vsled združitve prenapolnjena. Boljši so rezultati v višjih razredih, ki imajo po 20 učencev. Glavni vzroki slabega napredka so: splošna socialna beda, pomanjkanje stanovanj, vsled česar se tretjina dijakov vozi domov, pomanjkanje učnih sredstev in naravnost sramoten gmatni položaj učiteljsstva.

Celjsko mestno gledališče. V torek, dne 30. t. m. je gostoval na celjskem odru ansambel ljubljanskega narodnega gledališča s »Svatbo Krečinskega« pod vodstvom priljubljenega režiserja in igralca gosp. Putjaja. Gledališče je bilo nabito polno ter se je divilo zlasti nad igro tega velikega umetnika. Komedija na sebi ne nudi bogve kakega užitka, pridobi pa ravno s prvovrstno interpretacijo glavnih ulog, ki so se odigrale eksaktno.

Izpred celjskega okrožnega sodišča. V noči od 10. na 11. sept. 1920 jo bilo

vlomljeno v cerkev Sv. Križa v Arneskem, okraj Sevnica, ter odnesena monštrana, kelih in nekaj platna. Pri hišni preskavi, ki se je izvršila radi neke druge zadeve, so se našle stvari, zavite v stare cunjice, pri nekem Salamonu v Anzah. Kraje sta bila osumljena takoj oba sina Ivan in Alojz Salamon, ki sta pa trdila, da sta našla vse to zakopano na njivi. Ker se jima tatvina ni mogla dokazati, je bil obsojen Ivan Salamon radi hudodelstva prikrivanja ukradenih stvari na 3 mesece težke ječe, brat Alojz pa je bil ob času delikta šele 12 let star. Družina Salamon je v okraju na slabem glasu. — Radi hudodelstva oskrumbe sta se zagovarjala 70 let stari samski hlapec Zaveršnik Blaž iz Sv. Jederte pri Slovenjgradu in 59 let stari oženjeni rudar Cerar Jožef iz Lok pri Trbovljah. Prvi je izvršil delikt na 7 let starim dekletom že leta 1920, a je prišlo hudodelstvo na dan šele novembra 1922, ko se je dekle, ki jo je okužal, zdravilo v bolnici v Slovenjgradu. Dobil je 2 in pol meseca težke ječe. Cerar je oskrnil tekom kratkega časa dve dekleti, eno komaj pet let staro. Okrožno sodišče ga je obsodilo na 3 mesece težke ječe. — Nevaren, že 3-krat predkaznovani tat je Andrej Markela, 23 let stari samski delavec iz Smarjete pri Novem mestu. Komaj je odšel šestmesečno težko ječo, je v družbi Maksa Ravniha izvršil novembra 1922 dve večji tatvini v krškem okraju, pobegnil na to v Italijo, meseca januarja t. l. se pa pojavil zopet v šoštanjskem okraju ter nadaljeval svoj posel. Dobil je 15 mesecev težke ječe ter pride po prestani kazni pod policijsko nadzorstvo.

Koroške vesti.

Protest Korošcev proti francoski politiki. V nedeljo 21. t. m. se je vršilo na dvorišču deželnega dvorca od obrambnih društev v Celovcu sklicano protestno zborovanje zaradi ruhrske zasedbe po Francozih. Prvi je govoril dr. Plasch (njegov oče je rojen Slovenec iz Žitare vas), za njim celovski župan Wollsegger, kateri se je spominjal bojov za Koroško (ein Stück deutscher Heimat wurde dem deutschen Volksstamme erhalten) ter izjavil da velja protest francoskemu nasilju. Bratje v rajhu naj zvedo, da v osvobojeni Koroški bijejo nemška srca, ki se čutijo v veselju in bridkosti najtesneje združene v skupni nemški očetniji in jim kličejo: „Vaša bol je naša bol, vaša zmaga bo naša zmaga!“ Celovsko moško pevsko društvo je nato zapelo: „Deutschland, Deutschland über alles...“ Zastopnik kor. Heimatschutzverbanda polkovnik Klimann je govoril o zasedbi ruhrskega ozemlja ter imenoval Francoze — galske roparje. Med drugim je izjavil tudi sledeče: Pozdravljamo naše brate v rajhu, spominjamo se siske prebivalcev ob Rheni, Pfalciji in ruhrskem ozemlju, bratov na Češkem in švedskih deželah, v Sleziji in na nemškem južnem Tirolskem in naših rojakov v Meziški in Kanalski dolini. Vsi so žrtve galske ropateljnosti! Pozdravljamo jih in jim kličemo: Vztrajajte in če je sila še tako velika, nemški meč miruje, a ne rjavi. Kakor se je vršila bitka pri Lipskem in kakor je vsaka krivica našla masčevalca, tako bo prišel tudi dan, ko bo nemško ljudstvo vseh plemen ujedinjeno in združeno si priborilo z nevzdržljivo silo in močjo zopet svojo prostost in veljavo. (Viharno odobravanje!) Za ta dan se velja pripravljati in oboroževati, telesa in srca krečiti, nacionalno enotno urediti, da nas najde vredne veliki dan. Nazadnje je bila sprejeta od deželno sodnega nadsvetnika dr. Grafenauerja predlagana dolga rezolucija v enakem smislu. Za konec je množica zapela „Die Wacht am Rhein“ Iz vsega je razvidno, da pohlepnost celovških Nemcev po naših pokrajinah še ni prenehala in da se pridno pripravljajo na trenutek, katerega pričakujejo s sigurnostjo. Skrbimo torej posebno za Meziško dolino!

V nedeljo zvečer v Narodnem gledališču

„Dnevi našega življenja“

krasna drama L. Andrejeva (z vojaško godbo v II. dejanju).

Zadnjičkrat v sezoni!

Drž. trgovska šola.

Ob sklepu prvega polletja je bilo na zavodu 66 učencev in 107 učenk, skupno torej 173. Vsled bolezni sta ostala neredovana 1 učenec in 1 učenka. Prvi red je dobilo 26 (=40%) učencev in 82 (=77%) učenek. Skupno je dovršilo prvo polletje — razen 2 neredovanih — z ugodnim uspehom 108 (=93%), z neugodnim uspehom pa 63 (=36%) učencev ozirom učenek.

Relativno slabi uspehi pri učencih so posledica njih precejšnje zanikarnosti, dalje premale brige starišev za šolo in pa docela neutemeljeno naziranje, da dijak, ki ne uspeva na gimnaziji ali realki, že najde v sili pribežališče na trgovski šoli. Treba je namreč pomisliti, da dijak, ki pride z drugih srednjih šol, zadene na strokovni šoli ob celo vrsto novih učnih predmetov. Ti predmeti delajo tudi dobremu dijaku preglavice, ker mu je učna snov popolnoma nova in, vspricho samo dvehletni učni dobi, nerazmerno obširna. Tudi je neobhodno potrebno, da skuša vsaka strokovna šola naraščaj naših pridobitnih slojev usposobiti za njih bodoče delo na čim solidnejši način. Kratko dobo dveh let mora trgovska šola izrabiti do skrajnosti, ako noče množiti že itak prevelikega števila neporabnih domišljavcev. V neposrednem stiku z našimi izobraženimi in hkrati pretkanimi sosedi na severu in zapadu se bo jugoslovenski in zlasti še slovenski trgovec in industrijalec mogel zdržati na nogah, ako ne bo zaostajal za temi konkurenti v izobrazbi in še prav posebno ne v resni volji do dela. Zato bi bilo varanje javnosti in učeče se mladine, ako ne bi strokovno šolstvo po možnosti pomagalo ločiti pleve od zrna. Vsem pridobitnim strokam je pri nas odprto bogato in obširno polje. Kamor se ozreš, Ti sili marljivi in spekulativni tujec v deželo. Zato naj bi se v bodoče odločilo čim več mladine — zlasti moške — za obisk strokovnih šol, vendar pa ne z navno mislijo, da bo možno na teh zavodih ubijati čas s službo, posvečeno boginji lenobe.

M.D.

Mariborske vesti.

Maribor, 3. februarja 1923.

m Nekaj o točnosti pri prireditvah. Slovenci kaj radi povdarjamo svojo kulturnost. Če ta res kje eksistira, jo moramo tudi opaziti. Trditve, da jo opazujemo najbolje pri vseh javnih prireditvah in to pri prirediteljih na eni in pri občinstvu na nasprotni strani, najbrž ni predalet od resnice. Izobražen ali kulturn človek se splošno zaveda, da ima do človeške družbe neke splošne, v navadi obstoječe dolžnosti, katerih se mora držati, dasi niso pisane in ne potrjene od kaké vlade. Ni potreba govoriti o obleki, kretnjah in govoru, vse to je poglavje zase. Nekaj drugega pa je, česar se naši kulturnostci ne morejo privaditi, in proti čemur grešijo z neverjetno doslednostjo namreč točnost. Prireditve naj se začne ob tel uri, toda ravno v tem času sili še največ občinstva v dvorano in še in še jih vidiš priti in namesto na napovedan čas se mora vse začeti kdo ve kdaj pozneje. In se med prireditvijo se sili ta in oni skozi goste vrste, stoli ropotajo, dame in gospodje vstajajo navolaj, prireditelji postajajo nervozni in ves pričakovan užitek je pokvarjen. Tudi tu se vidi kos kulture. Tudi točnost naj se vpoštevja. Naj gre gledat kdo v druga mesta, kako se drže vsi ure! Marsikateri je že vprašal „Kako pa nas pride cele stotine od tega, da moramo mi, ki smo točni, čakati na zamudnike?“ Kdor ni točen, si naj sam pripiše škodo. Petsto in še več ljudi naj čaka, da še pride ta in oni, to ni takšno od podjetja in mora enkrat nehati. Kakor je pri vseh koncertih, je že vsakdo videl. Najhuje je za pevce, ker ne znajo ob napovedani uri koncerta, če je bilo vredno, da so toliko časa, truda in dela žrtvovali. Čas je tu, da se pokaže dela plod, a kogar od niserder ni, je točnost našega občinstva. Kdo bi se jim čudil, če postanejo nervozni? Isto je pri gledališčih. Tam je zdaj red. Vsak obiskovalec je hvaležen vodstvu, da je točno. Nekaj drugega pa je pri kinih. Mestni je še točen, dve do tri minute se že še počaka. Bioskop pa očividno nima ure.

§ Plesni venček Uduženja Invalidov, ki se vrši v ponedeljek, 5. februarja ob 20. uri v Götzovi dvorani pod pokroviteljstvom gospoda okrajnega glavarja dr. Srečka Lajnsiča obeta postati prav prijetna dobrodelna zabava. Doslej se jih že veliko odzvalo varbilu in kdor se še ni, stori to gotovo danes ali jutri in si nabavi če drugega ne že iz pijetete vstopnice, ki jo dobi za 10 dinarjev v vseh tobakarnah. Pri večerni blagajni stane vstopnina 15 dinarjev. Toaleta promenadna. Svira vojaška godba.

Kultura in umetnost

Petar Petrovič.

(Nekaj o pisatelju in o „Cvoru“).

P. Petrovič ima dve temeljni vrline: optimizem in dar točnega opazovanja podrobnosti. Prvi vrline gre zasluga, da so njegova dramska dela polna vedrega humorja kakor dela antičnega Aristofana, druga vrline pa je ustvarila simpatično obliko Petrovičevega naturalizma.

Petrovičev optimizem ni fotografija, ni pridobljen, temveč je povsem naraven izraz njegove bujne življenske moči. Zakaj je Petar Petrovič v vseh svojih delih tako blizu naravni preprostosti?

Petrovič je rodom iz Like. Stoletja so njegovi predniki orali trdo grudo, podirali drevesa in si žgali ude v vročem solncu. Stoletni način življenja ustvari nekako fizično-biološko sredino, ki daje obeležje telesni strukturi vsakega posameznega člana. Če se posameznik odtrga od te sredine in priključi docela drugi sredini — konkretno rečeno: če iz kmeta postane meščan — tedaj to čuti njegova telesna konstitucija; človek postane nezadovoljen in čmeren, dasi nima za to povsem določenih vzrokov. To stanje pa vpliva tudi na njegovo duševnost. Petar Petrovič je ostal sin svoje zemlje, vaščan svoje vasi, Ličan svoje Like, „človek iz gozda“. Gimnazijo je dovršil v malem, skoraj kmečkem Gospiću; na to se je podal v Zagreb — bilo je to potrebno zlo — in tu absolvirao šumarsko akademijo. Takoj po študijah se je vrnil kot šumar v svojo drago Liko. Tu je živel ono isto naravno življenje, ki so ga živeli njegovi predniki: življenje, nasičeno s svežim ozonom in obilnim solncem, ki krepi in jača muskulaturo, organe, živce in vzbuja obilo energije. Kot šumar je bil Petrovič tako marljiv pisatelj kakor njegov vzor, hrvatski Turgenjev Josip Kozarac. Nič ni pogrešal „udobnosti“ mestnega življenja, kavar, gledališč, galerij — imel je svojo dušo, dojemljivo za lepoto in za narodno preprostost, vse drugo pa mu je izginjalo v nič spričo veličanstva velikega božjega hrama: prirode.

V takem miljeju so nastali njegovi spisi in samo tako si moramo razlagati njegov naturalizem. V širokih gorskih šumah sta se iztanjili njegovi čutili: vid in sluh, in to se je vplivalo tudi na literarno delovanje. Vid se mu je izostril pri iskanju plena; sluh pa je razločeval vse melodije šumečega gozda, s katerimi priroda izraža svoja najgloblja občutja kakor jih človeška duša izraža z muziko. Gozd mu je postal več, kakor je nam navadnim ljudem; izobilil se je v osebnost, v orjaka, v mistično bitje — kot v domišljiji pračloveka, ki je sredi divjih gozdov občutil prisotnost Nadčloveka — boga, močnejšega in modrejšega kot je on sam.

Drama „Šuma“. Previšek zdravja in moči v lastni osebi je privedel Petroviča k literarnemu hedonizmu, ki je napravil iz njega jugoslovenskega Aristofana. Osobito so ga začeli zanimati erotični odnosi in tu mu je rojstna Lika nudila obilo motivov.

Pravzaprav bi si Petroviča najraje zanišljaj kot Slavonca. Ne vem, če bi njegovi „bečari“ in njegove lepe „snaše“ ne spadali bolj v milje široke in vesele Slavonije kot v milje uboge gozdnate Like. Petar Petrovič je v literarnem sorodstvu z Ivanom Kozarcem, Josip Ivakićem in Iso Velikanovićem. Od Josipa Kozarca ga loči njegova vseskozi hedonistična narava, ki se ne briga za „mrive kapitale“ in žalostne „Donne Ines“, marveč išče samo veselih in neposredno učinkujočih ljubavnih doživljajev. Petar Petrovič živi tudi kot literat polnokrvno življenje.

Petrovičeve ličke črtice. Ispod naših brda (Osijek 1909) so drobne naturalistične študije, ki bi bile podobne malim rodbinskim fotografijam, če bi jih ne prevečala Petrovičeva izrazita individualnost. Najbolj je zaslovel po svojih scenskih delih, ki jih je lepo število. Igrali so jih na vseh jugoslov. odrih in povsod so dosegla enak uspeh. Saj so dobra in slaba obenem. Dobra vsled tega, ker nude gledalcem neposredni užitek in ker so enostaven in zvest odraz narodnega življenja; slaba so po svoji umetniški in tehnični strani. Toda od

Aristofana ne smemo zahtevati Sofoklove globine. Aristofan hoče, da se ljudje smejejo in da v gledališču ne tarejo (idejnih) orehov, marveč da se zabavajo — takole od srca. To je njegovo stališče. Vzlic temu pa je Pecija tudi globok — v „Šumi“ in „Mraku“.

„Cvor“ je Petrovičev aristofanski komad. Kaj hočeš, „doktrinar volook“, bi dejal z Zupancem: tu ni drugega kot kos življenja, ki ga je pesnik izpremenil v nekoliko groteskno obliko. Cisto navadni „slučaj“ — šibice — napravi težki voz, pa je potrebna vročkrvna ženska, da ga razvozla. Slična igra slučaja je „Pljusak“. Podobna je tudi aktovka „Rod“ (v zbirki „U naviljicama“ Zagreb 1916). Povsod je naključje tistihudomušni škrt, ki zveže ljudem njihove najnaravnejše in vendar najbolj vzlaste vezi — ljubezenske potrebe. „Cvor“ je namenjen ljudem, ki hočejo uživati narodni humor naravnost in brez predsodkov in ki jim ni mar za kake „visoke“ zahteve.

V Mariboru je imela režija precej srečno roko, kar se tiče izbire igralcev. Predvsem je tu en moment: narodni kolorit, dialekt. Ker so igrali v srbohrvaščini — v prevodu bi stvar izgubila polovico svoje svežine — je bilo mnogo odvisno od tega, koliko igralec pozna jezik. V tem oziru je g. Tepavec (Stevan Jelič) zadovoljil popolnoma, obenem pa je tudi v igranju dosegel ono višino, ki jo zahteva enostavnost dejanja. Z izjemo nekaterih detajlov je bil na enaki višini tudi g. Tomašič (Periša Vujić). Zelo naravno in psihološko doživljeno je igrala ga Mitrovičeva (Bojka), ki je s tem nastopom dokazala, da je dobila mariborsko gledališče dobro ljubimko. Ga Bukšekova (Ranka) je v igri ugajala, manj pa v izgovarjavi, ki je preveč spominjala na slovenščino. Isto velja za gđ. Šuštarjevo (Marta Perić). G. Harastović (Mitar Perić) je igral dobro, kolikor je to mogoče ob psihološko silno pomanjkljivem dejanju, ki nastopa z njegovim prihodom na oder. Rešitev samega „čvora“ je namreč tako enostavna, da smo si mislili: res je lepo na svetu, a da bi bilo tako lepo, nismo pričakovali!

Nekatere režijske napake, ki deloma potekajo od napak samega avtorja, je omenil drugi kritik in jih ne gre ponavljati, ker se pri nas kritike ne jemljejo — resno. V splošnem je vprizoritev „Cvora“ dokaz, da naše gledališče razpolaga z dobrimi močmi in da je bil angažma novih moči posrečen, kar je pozitivna postavka v bilanci sedanje uprave.

B. Borko.

x Predavanje o Ivanu Cankarju v Beogradu. Dne 29. januarja je predaval v beograjski ljudski iniverzi gosp. Uroš Gjović o Ivanu Cankarju. „Politika“ piše, da je to bilo eno od redkih predavanj, ki so popolnoma uspela. Gosp. Gjović je oseben znanec našega Cankarja in pozna mnoge zanimive momente iz njegovega življenja na Dunaju. V svojem predavanju je v glavnem opisal Cankarja kot osebo. Govoril je o njegovi zgodnji mladosti na Vrhniki, o njegovih dijaških letih in o prvih ljubeznih. Potem je podal celoten pregled Cankarjevega dela, ne da bi se spuščal v podrobnosti. Označil je njegove literarne simpatije in končno Cankarjeve odnose do srbstva in jugoslovenstva.

x Branko Lazarević pri Čekoslov. — jugoslov. ligi v Pragi. Sedanjí šef našega poslanstva v Pragi g. Branko Lazarević je priredil na inicijativo Čekoslov. — jugoslov. lige v Pragi predavanje o srbohrv. narodnih pesmih, primerjajoč jih z narodno epiko drugih kulturnih narodov. Predavanje je imelo lep moralni uspeh.

x Vers la santé, mesečnik li. e d uš v Rdečega križa, prinaša v decemski številki, ki smo je ravnokar prejeli, govor sira Claude Hilla, generalnega ravnatelja društva Rdečega križa, ki ga je imel na zborovanju japonskega Rdečega križa v Tokiju. V nadalinem slede poročilo o mirovnem delu Rdečega križa in članek o naraščanju Rdečega križa na Madžarskem. Medicinske kroge bo gotovo zanimala razprava prof. Bayeta: „La base scientifique de la lutte antivenérienne.“ (Znanstvena podlaga boja proti veneričnim boleznim.) Na to sledi cela vrsta razprav, ki se tičejo svetovno-higijenskega dela Rdečega križa. Antialkoholika

bo zanimal članek „L'alcoolisme“ z najnovejšimi podatki.

x Ideja „ljudskih vseučilišč“ si pridobiva vedno več pristašev. Beograjski „Pučki universitet“ deluje z velikim uspehom. Predavanja se vrše večkrat na teden in so dobro obiskana. Zagrebško „Pučko sveučilište“ je zelo marljivo. Predavajo prvovrstni strokovnjaki in kulturni delavci. Redna predavanja prireja tudi „Prosvjetni savez“. — V Sarajevu in Nišu se vrše redna predavanja. Sedaj se snuje ljudsko vseučilište tudi v Splitu. V Karlovcu in Varaždinu se vrše tzv. srednješolske ekstenze. Celjsko ljudsko vseučilište je začasno prenehalo delovati, deluje še mariborsko. Ljubljana išče nove in primerne oblike, zato pa — spi. Zanimivo bi bilo zbrati statistiko, koliko in kaj se predava v ljudskih vseučiliščih in kakšen je povprečen obisk predavanj.

x Zvezdoznanstvo na Češkem. Brata Frič sta ustanovila v kraju Ondřejev, poldrugo uro od izletniškega mesta Senohrab, lepo grajeno zvezdarno, ki bo postala središče astronomskega dela na Češkoslovaškem. Zvezdarna je bila zgrajena že 1. 1. 1905. iz zasebnih sredstev in posvečena Nestorju češke astronomije prof. Šafariku. Vojna je prekinila delo in šele sedaj se zopet izpopolnjuje znanstveni instrumentar, tako, da bo zvezdarna v bližnji bodočnosti opremljena z vsemi pripomočki moderne astronomije. Na Češkem vlada že dolgo časa živahno zanimanje za to vzvišeno vedo, „kraljico znanosti“, kakor jo imenuje Flammarion. Ze pred vojno je obstajala zveza astronomskih amaterjev, ki je izdajala svoj mesečnik in zvezdoznanjski koledar. Pri nas je astronomija zastopana na mnogo skromnejši način.

x Novi stanovanjski pravilnik je izšel kot knjižica pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani. Koncem tedna izide istotam tudi novi stanovanjski zakon.

x Zbirka zakonov IX. snopšč: Zakon o držanem računovodstvu. V Ljubljani 1923. Založila Tiskovna zadruga. Zgoraj omenjeni zakon je pravkar izšel ter se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica 54.

x Volilni red za volitve v narodno skupščino. Tiskovna zadruga v Ljubljani je izdala Izpremembe zakona o volitvah v ustavotvorno skupščino. Kdor ima volilni red za ustavotvorno skupščino in dokupi sedaj še Izpremembe k temu zakonu, ima sedaj veljavni volilni red.

x O delokrogu velikih župaňov ter o oblašni in srezki samoupravi daje najboljša pojasnila Zakon o obči upravi in zakon o oblašni in srezki samoupravi, ki jih je izdala Tiskovna zadruga v Ljubljani.

Izored sodišča.

Maribor, 31. januarja.

Tatinska družba.

Osemnajstletni zidarski pomočnik Ferdinand Hauri v Mariboru, ki je že 3krat radi tatvine predkaznovan, nadalje 16-letni ključavničarski vajen. Herbert Vabič in njegova 17letna, 1 krat radi tatvine predkaznovana sestra Jožefa Vabič v Studencih pri Mariboru, so dne 20. januarja ukradli v družbi kot tatinski tovariši na škodo uprave svinčenega rudnika v Mežici, okraj Prevalje, 116 kg rafiniranega svinca. Bili sta dve plošči v vrednosti 5104 K. Vsi trije priznajo tatvino. Pred okrožnim sodiščem so bili obsojeni radi hudodelstva tatvine in sicer Hauri na 1 leto, Jožefa Vabič na 5 mesecev, Herbert Vabič pa na 3 mesece težke ječe.

Pretepeni lastne stariše.

Dvaindvajsetletni posestnikov sin Jožef Vuk v Moravcih, okraj Ljutomer, ki je že 4krat predkaznovan, je dne 23. novembra l. l. pretepal svoje stariše. Očeta je udaril parkrat s stolom, mater pa je vrgel dvakrat na tla. Vsled tega grdega ravnanja, sta zadobila oba lahke telesne poškodbe. Okrožno sodišče je sirovega sina obsodilo radi hudodelstva težke telesne poškodbe po § 153 k. z. na 1 mesec ječe.

Surov sin.

Delavec Štefan Glavač v Gomilici, okraj Dol. Lendava, se je dne 22. dec.

l. l. sprl s svojim očetom Ivanom Glavič. Pri tej priliki je sin svojega rodnega očeta večkrat udaril s pestjo tako po glavi, da ga je lahko telesno poškodoval. Obsojen je bil na 1 mesec ječe.

Kradljiva služkinja.

Devetnajstletna služkinja Julijana Kangler v Prevaljah, je v času od meseca avgusta do 29. decembra l. l. izvršila več tatvin. Svojemu službodajalcu posestniku Jakobu Libniku v Leškem hribu okraj Prevalje je ukradla 400 K gotovine, kravato in rokavice, njegove mu sinu Mihaelu 170 K, hčeri Albinu pa 80 K gotovine. Ožbaldu Rehariju je vzela 2 para čevljev, Alojziji Kodrnu telovnik, 2 glavnik, žepni nož, brošo in predpasnik in Mariji Jurač volneni naglavni robec. Kangler je bila obsojena na 6 tednov teške ječe.

Zahrbtni napadalec.

Viničarjev sin Marko Kaloh v Grušavi, okraj Maribor, je dne 25. novembra l. l. popival v gostilni Jakoba Sande pri Sv. Petru nad Mariborom. Naenkrat je začel brez vsakega povoda psovati v gostilni navzočega Franca Megliča ter mu očitati, da je krivo prisegel. Ko je potegnil iz žepa nož, so razgrajata spravili iz gostilne. Kratko časa na to je šel v gostilni se nahajajoči Feliks Černič na strani za vogel hiše. Še predno je opravil svoj potrebo, ga je Kaloh naenkrat zavrtno napadel z nožem in mu prizadel tri zabadljaje v hrbet. Kaloh se zagovarja s pijanostjo. Priče pa potrjuje, da ni bil toliko pijan, da bi se ne zavedel svojega dejanja. Kaloh je bil pred okrožnim sodiščem obsojen na 4 mesece težke ječe.

Zopet nož!

Dvajsetletni ključavničar Anton Stromajer v Bistrici pri Rušah, je prišel dne 28. novembra l. l. k strojniku Josipu Košuta v Bistrici pri Limbušu radi tega, da ga baie on dolči neke tatvine. Prišlo je do prepira in ker se Stromajer na poziv Košuta ni hotel odstraniti, ga je Košuta prijel in hotel poriniti skozi duri. To pa ga je tako razjarilo, da je potegnil nož iz žepa in zabodel svojega nasprotnika v hrbet. Poškodba je po mnenju zdravnikov sicer sama na sebi lahka, prizadana pa s takim orodjem in na tak način, da je združena s tem navadno smrtna nevarnost. Stromajer je bil obsojen na 3 mesece težke ječe.

Tatinska bratca.

Dvaindvajsetletni kleparski pomočnik Ivan Kuhar in 20letni knjigovodja Josip Damiš, oba v Ptuj, sta ukradla dne 30. novembra, 3. decembra l. l. in večkrat poprej kot tatinska tovariša Mariji Pirih v Ptuj črni ženski plašč, sivi ženski plašč, obleko za maske, suknjič, telovnik, tri ženske jope, črno krilo, angleški kostum, platneni ročni kovček, 5 zastorov, 2 kosa čipk, namizni prt in stensko preprogo. Kuhar sam pa je vzel v mesecu septembru l. l. Mariji Pirih par otroških čevljev in 2 para zastorov. Svojemu službodajalcu Andreju Frank pa je ukradel meseca oktobra l. l. 9 kg pločevine v vrednosti 822 K. — Vrednost pri Mariji Pirih ukradenih predmetov znaša 24.100 K. Oba priznata njima očitane tatvine in sta bila pred okrožnim sodiščem radi hudodelstva tatvine obsojena vsak na 3 mesece težke ječe.

Gospodarstvo.

x Delegacija ministrstva finanč objavlja uradno: Po razpisu Generalnega inšpektorata ministrstva finanč v Beogradu l. br. 2080 z dne 22. januarja 1923 se objavlja, da so knjižice „Pravilnik o reguliranju prometa s devizami i valutama od 23. septembra 1921 godine sa izmenama i dopunama do kraja 1922 godine“ na prodaj pri gospodarskem uradu delegacije ministrstva finanč v Ljubljani. Knjižice stane 5 dinarjev. Istotam so na prodaj pooblaščenim denarnim zavodom tudi knjige potrdil (overenij) o zavarovanju valute obrazec C. I. A. in C. I. B. komad po 100 dinarjev. Pooblaščen denarni zavodi v Sloveniji naj se obračajo naravnost na gospodarski urad delegacije ministrstva finanč v Ljubljani.

Ne pozabite naročnine!

Mihel Zevaco:

Markiza Pompadour.

Zgodovinski roman, — Poslovenila
Rosandra,

(Dalje.)

(22)

Vitez se je hotel podati naravnost v ulico Bons Enfants. — Polastila se ga je želja, hrepenenje, da gre po oni ulici ter si vtisne v spomin njeno bivališče, — potem je nameraval vrniti se v gostilno k »trem delfinom« — ter v tišini svoje sobe sanjaril o krasni prikazni. —

A pot zaljubljenec je pogostokrat pot učencev. — čudno ganotje, — nerazumljiva bojazen se ga je polastila, ko se je bližal srečni ulici, — tesnoba, plahost, sladko mučno trepetanje, — nezna- ne želje, — da ni niti opazil, da je zavil mesto v ulico Bons Enfants po drugi, tako da je moral narediti velik krog oko- li mostu Sv. Nikolaja nedaleč od starega Louvra. — Obšel je tedaj reko do novega mostu, se obrnil na levo, tako da je pri- šel v ulico Sv. Dioniza. — Dolgo je ho- dil brez vsakega smotra. — Proti osmi uri je prišel do Montmartre in šel ve- čerjat v neko gostilno na oglu Fossés- Montmartre. — Vsi njegovi koraki pa so ga nevede povedli v bližino njegovega cilja, kajti bil je dvesto korakov od trga Viktorije — zmage, — kjer je ravno na jedno stran vodila ulica Fossés- Mont- martre, a nasproti pa ulica Bons En- fants. —

Ob devetih, — ko je povečerjal in spil steklenico starega Burgundca, je vitez odšel iz gostilne, ravno ko je bila ura zatvoritve. —

Dasi so še nekateri pozni šetaleci hodi- li po ulici Montmartre je bilo vendar na

trgu zmag popolno mirno in zapuščeno. Le Ludvik XIV. iz pozlačenega svinca (iz katerega so ob času revolucije 1792 stopili krogle za topove!) je stal samotno na podstavku. —

Vse druge ulice v bližini, ulica Repoi- soir, ulica Vide Gousses, so bile ravno- tako tihe in zapuščene in temne. —

Čez malo trenutkov se je vstavil vitez d' Assas pred vratmi palače Argenson, prav sredi ceste, in medtem ko je obračal hrbet slavni palači, je njegovo oko ob- stalo na zali stavbi regentskega sloga, — čegar okna in balkoni so se le nerazloč- no razvideli v nočni temi. —

»Tam, — tamkaj je ona!« — je za- šepetal. —

Gledal je željno temno ospredje, — kjer ni iz nobenega okna svetila luč. — Ginjen, prevzet od čustev — je počasi dvignil roko ter ji poslal boječ poljub:

Spavaj, — spavaj, — je šepetal, — »sanjaj v sladkem miru angelja, ljub- ljena nepoznanka, ki si si prisvojila moje srce. — Spavaj in dražestne sanje sreče naj te obdajajo v deviški postelji. — Ah, da bi le trenutno mogel občudo- vati tvoj obraz, da bi mi le najmanjši svit pokazal tvojo senco!« —

A tema je bila vedno bolj črna, tudi samotni svetilnik, ki je medlo razsvetlje- val samotno ulico, je mahoma vgasnil. —

Moreča tesnoba je zavladovala v njego- vem srcu, — zazdelo se mu je mahoma, da cela hiša trepetava v pridruženem joku.

Ah sanje, iluzije! — Zdrnil se je, da bi prenal nerazumljivi občutek, — ka- terega ni mogel premagati. — Gotovo, hišo mora zadeti kaka nesreča, — ni se mogel premagati, slišal je v duši stok le- pe hiše, — kot v daljavi, — kot da od- meva zadnji dih žalostne pesmi, katero je umirajoča roka ubrala na tajnih strunah. —

Zadrgetal je v mrzli nočni sapi. —

»Ne, — to ni prazna domišljija, — ki se je porodila v mojih možganih, — ne- kdo joka, — v ti hiši nekdo trpi. — Mor- da celo ona?« — Ah — kaj bi dal, da bi zvedel. — Kako? — Potrkat na vrata ob- tako pozni uri, — in s kakšnim povod- dom? — Za vse svetnike, — tudi če sem smešen, — jaz moram zvedeti! —

In hotel je stopiti k vratom. — A — glej — ravno so se razsvetlila okna v pr- vem nadstropju, — štiri! — Obstal je. — Istočasno pa se je za njim čulo »mrmra- nje glasov. — Obrnil se je, — kot da ga je pičila osa. — Pod portalom palače Ar- genson je opazil sence, — tri moške, ki so ravnotako kakor on dozdnevno opazo- vali razsvetljena okna. —

Kaj so imeli pač opraviti tamkaj, — kdo so sploh bili, — kaj so hoteli? — Go- tovo so prišli radi nje. — Blazna ljubo- sumnost se ga je polastila, — kri mu je šinila v obraz. —

Ljubosumnost? — Zakaj, kako, s ka- ko pravico? —

Ali je on sam morda to vedel? —

Z glavo v ognju, — z burno krvjo, ki mu je plula po žilah, — držeč trdo svojo sabljo je šel proti onim trem ter hripavo in razjarjeno zaklical:

»Ej — vi, — kaj delate, — kaj hoče- ste ali — pri moji veri —«

»In vi, — kaj pa vi delate?« — ga je vprašal mehak, — zavlečujoč se, — za- ničljiv in prezirljiv glas. —

Svit štirih oken je svetil v obraz treh neznancev. — D' Assas je opazil, da so vsi zaviti do oči v svoje plašče in oboro- ženi s sabljami.

»Odstranite se!« — je zopet zarohnel prvi glas, ki je še bolj razjaril viteza. —

»Pri moji veri, — le naše sablje bodo odločile, kdo se ima umakniti!« —

Pri teh besedah je že hotel izvleči sabljo iz nožnice, a oni, ki je govoril, se je hitro zasuknil, — pri tem se je od- pel plašč in svit gornjih oken ga je dal spoznati. —

D' Assas je obstal, kot da ga je tre- ščilo v njega. — Ali sanja? — — —

Začel se je umikati, — vznemirjen, sklonjen, — ponavljajoč besede nevede:

»Kralj, kralj, — — — pod njenimi okni! — — — Oh!« —

(Dalje prihodnjič.)

Darujte za 'Sklad otroške bolnice' v Mariboru.

Redne prekomorske zveze

iz Bremena preko Southampton, Cherbourg v New-York s krasnimi zelo udobnimi ameriškimi državnimi parobrodi družbe UNITED STATES LINES.

Parniki odplovejo sledeče:

America 7. febr. 11. april
President Harding . . 14. febr. 21. marca
George Washington . . 21. febr. 28. marca
President Roosevelt . . 28. febr. 4. aprila
Southampton in Cherbourg 1 dan pozneje

UNITED STATES LINES

Beograd, Travnička ulica 1
in vse pomembne potniške pisarne.

Zahtevajte cenike in paroplovni red št. 148

Bernhard Keilermann:

PREDOR.

Roman.

(Dalje.)

(123)

Prva leta je bil mali Mac šibek in občutljiv. Ethel je zadrževala, da je »zastaven in aristokratski«.

V tretjem letu pa se je obredil, lobanja je postala za- jetna in obraz je postal pegast. Pšenični lasje so se pordečili: izpremeil se je v pravega konjarčka. Ethel je bila vsa srečna. Šibkih in občutljivih otrok ni ma- rala, vseč so ji bili zastavni in korenjaški otroci, kri- čavej z močnimi pljuči — kakršen je bil njen mali Mac. Ethelo, ki se prej nikdar ni bala, je zdaj obha- jal strah. Brez prestanka je trepetala za svoje dete. Po glavi ji je rojilo in ji domišljivo razvnelo, kako so menda res tej in oni milijonarski obitelj otroka ugra-

bili, pohabili, oslepili. Pa je dala v svoji hiši pritično sobo premenit v jeklenico, kakršne imajo v bančnih poslopih. Ta jeklenica je bila spalnica malega Maca in njegove gojiteljice. Brez Ethele ni smel nikoli iz parka. Spremljala sta ga dva nad človeka dresirana policijska psa in neprestano je tri milje na okoli vso krajino prevohaval detektiv. Kadar ga je vzela s se- boj, sta se z njima na istem vozu peljala dva do zobi oborožena detektiva. Šofer je moral voziti prav po-

MARIBORSKA TISKARNA D.O.O.

Centrala: Jurčičeva ul. 4. Podružnica: Strossmayerjeva ul. 5.

Izuršuje usa v tiskarsko, litografsko in kamnotiskarsko stroko spadajoča dela, kakor: knjige, brošure, cenike, računske zaključke, letake, lepake, vabila, račune, razpredelnice, pisma in pisemske zavitke, osmrtnice, posetke, račune ter vse tiskovine za občinske in druge urade. Naročila se točno izurše ter se zaračunajo najceneje.

Centrala:
Telefon
št. 24.

Podružnica:
Telefon
št. 341.

Tiskarna je opremljena z najmodernejšimi
in najnovejšimi stroji in črkami.

čas, in nekoč ga je Ethel v Newyorku oklofutala na javni cesti, ker je vozil »hundred miles an hour«.

Vsak dan je moral dečka, ki je izbornu uspeval, preiskati zdravnik. Če je otrok le hrknil, je nemudoma brzojavno pozvala specialista.

Povsod je Ethel videla nevarnosti, ogrožajoče njenega otroka. Iz morja bi se utegnili pognati, celo iz zračne višave bi se utegnili spustiti hudodelniki, da ji ugrabijo malega Maca.

V parku je bil velik travnik, ki je po Ethelinem mnenju »aeroplane kar vabil, naj pristanejo«. Ethel ga je dala zasaditi z drevjem, da bi se lahko raztrli vsak aeroplan, ki bi poizkusil pristati.

Ethel je založila velikansko vsoto, da se razširi okrevnica, kateri je dala ime »Maud Allan Hospital«. Ustanovila je v vseh petih predorskih mestih otroške domove, najzvarnejše vsega sveta. Naposled je bila malodane bankrotna in stari Lloyd ji je dejal: »Ethel, treba je, da varčuješ!«

Kraj, kjer so ubili Mauda in Editho, je dala Ethel ograditi in v cvetlično gredo izpremeniti, ne da bi Allana povedala. Vedela je prav dobro, da Allan Maude in male Edithe še ni pozabil. Na čase ga je slišala, ko

je ponoči uro za uro hodil sem pa tja in natihoma govoril. Vedela je tudi, da v svoji miznici skrbno hrani in mnogokrat prebira dnevnik: »Življenje moje male hčerke Edithe in njeni izreki.«

Rajnici sta imeli svoje pravice in Etheli ni prišlo na misel, da naj jima jih ukrati.

Sklep.

Vrtalni stroji so trli hrib v atlantiških rovinah in predorski spredki so si bili z dneva v dan bližji in bližji. Gradba skrajnih trideset kilometrov je bila nad vse težavna, pravo kazničenec za pokoro naloženo delo. Allan je bil primoran, plačevati po deset dolarjev za dve uri, zakaj nihče ni hotel noter v »ognjeniško žrelo«. Očistitve teh odsekov predorskih rovin je bilo treba prenehati s hladilnimi cevmi. Po enem letu strašanskega napora je bilo opravljeno tudi to.

Predor je bil dograjen. Ljudje so ga započeli, ljudje so ga dokončali! Iz znoja in krvi je bil zgrajen, okoli devet tisoč mož je pogoltnil, svetu prizadel neizrečeno veliko zlega, toda zdaj je bil gotov! In nihče se temu ni čudil.

Čez štiri tedne je začela poslovati podmorska pnevmatična brza pošta.

Neki založnik je Allana ponudil milijon dolarjev, če napiše zgodovino predora. Toda Allan je odklonil. Napisal je samo dva stolpca za »Heralda«.

Allan se ni delal skromnejšega nego je bil, a je podarjal zopet in zopet, da je mogel gradnjo dovršiti edinole ob pomoči tako izvrstnih mož, kakršni so Strom, Müller, Olin-Mulenberg, Hobby, Harriman, Barmann in mnogi, mnogi drugi.

»Moram le priznati,« je zapisal, »da me je čas prehitel. Vsi moji stroji nad zemljo in pod zemljo so zastareli, pa jih bom moral sčasoma zameniti z novodobnimi. Moji svedri, s katerimi sem se nekdanj ponašal, so zdaj starinski. Saj so Rocky Mountains prevrtali v krašem času nego bi jih mogel jaz. Motorne brzoplovke preplavljajo dandanes z Angleškega v Newyork v dveh dneh in pol, nemške velikanske ladje zrakoplovnice preletujejo Atlantic v trideset šest urah. Še sem hitrejši od njih in čim večja je hitrost brzoplovk in zrakoplovnice, tem večja je moja brzina! Lahko jo pospešim na 300—400 kilometrov na uro. Razen tega je potovanje v brzoplovkah in zrakoplovnih tako drago, da ga premore samo bogatin. Moje cene so zmerné, ljudske. Predor je namenjen ljudstvu, trgovcu, priselinku. (Dalje prihodnjé.)

ARKO COGNAC MEDICINAL

2175

AMERIKANSKI

Singer šivalni stroji

Singer igla in nadomestni deli. Lastna mehanična delavnica. Singer šivalni stroji Dourne & Co., Newyork. Prodaja na obroke.

Centrala za kraljevino SHS, Zagreb, Maruličeva 5.

Podružnice: MARIBOR, Šolska ulica št. 2, Zagreb, Karlova, Varaždin, Osijek, Vinkovci, Bjelovar, Brod na Savi, Subotica, Novi Sad, Ljubljana, Sarajevo, Mostar, Banjaluka, Tuzla, Dubrovnik, Podgorica, Beograd, Kruševac, Niš, Skoplje, Velest, Bitolj, Kragujevac, Zajčar in Stip. 341

Zastopstva so v vseh večjih mestih.

Perilo, 2595 78-16 klobuke

dežne plašče, čevlje, gamaše, dežnike, palice, ter razno modno in galanterijsko blago v veliki izbiri, najceneje pri JAKOB LAH, Maribor, Glavni trg 2

Mala oznanila.

Kot družabnik želi vstopiti s kapitalom 300.000 do 400.000 kron trgovsko naobrazena, v starosti preko 40 let, v kako dobro idočo podjetje, event. železniške stroke. Dopisi na Jos. Zwitter, Maribor, Stritarjeva ulica 5. 230 2-2

Deset opekarjev, ki znajo opeko na roko delati, se sprejme. Oglasiti se je pri Jožetu Lah, Jesenca, pošta Ratja. 205 3-3

Gostilna „Pri treh ribnikih“. Danes ter vsako nedeljo koncert. Za obilen obisk se priporoča Karol Prinež, gostilni čar. 243

Soliden gospod se sprejme k enemu tovarišu na hrano in stanovanje. Naslov pove uprava. 240

Fotografski aparat, „Zeiss Doppelamateur“ 9x12, je z vsemi potrebnimi na prodaj. Trgovina J. M. Nerat, Slovenska ulica. 245

Sprejme se učenec. Hrano dobi v hiši. Henrik Oman, kotlar, Glavni trg 4. 246

Lokal z električno razsvetljavo v središču Maribora, se prodaja z inventarjem vred. Pogoji dogovorno. Naslov pove uprava lista. 239 3-1

Dinamo stroj, 5,5 KS, 110 V (Gleichstrom), Siemens-Schuckert tipa, skoraj nov, se po nizki ceni prodaja. Dravska ul. št. 10. 247

Divan z madraco 500 D, mi-za trdi les 170 D, velika omara za perilo 240 D, zrcalo 350 D, 20 kg perla à 45 D kg, omara trdi les 550 D, pernica, posoda in dr. se prodaja. Vpraša se: Rotovski trg 8, I. nadst., levo. 244

Enonadstropna hiša, v dobrem stanu, s 5 stanovanji, v bližini Glavnega trga, se prodaja. Naslov pove uprava. 241

Fina moška obleka za 3500 kron na prodaj. Zrinjskega trg 6, soba 1. 236

Pozor! Prodajam raznovrstne kožuhe, salonske obleke, plesne obleke, pahljase, kostume za maske, raznovrstne obleke, obleke za gospode, dame in otroke, klobuke, čevlje, dokolenice, galoše, perilo, usnjate krovčke, ure, pohištvo, preproge, odeje, šivalne stroje, kolo, muzikalične instrumente, poročna darila ter razne druge stvari. J. Schmidl, Koroška cesta 18-I. 248

Higijenična brivnica se vsem priporoča. Prvovrstna postrežba. Vjekoslav Gjurin, Jurčičeva ulica 9. 1850

Gonilni jermeni v vseh dimenzijah, kakor tudi šival. in vezal. jermeni se dobe pri IVANU KRAVOS, Aleksandrovca cesta 17. 234

Med (strd) kg à K 100.—, krompir kg à K 5.—, kakor vse drugo specerijsko blago po najnižjih dnevniških cenah v trgovini Ivan Hochmüller, Stritarjeva ulica 5. 229 2-2

Hiša z 2 sobami in kuhinjo, v dobrem stanu, 1 1/2, orala njive in 1 1/2, orala gozda, se prodaja. Spedni Hajdin št. 67 pri Ptuj. 228 2-2

Zamenjava stanovanja.

Snažno stanovanje v Sodni ulici z eno sobo in kuhinjo se zamenja s stanovanjem z dvema sobama in kuhinjo, event. tudi v okolici. Naslov pove uprava.

Prva slovenska pekarna

Anton Strausgitl

dedič v Mariboru

se priporoča cenj. občinstvu za najokusnejši ržen, beli in mlečni kruh ter najkrajše pečenje za čaj in kavo. 2501

Podpirajte slovenske tvrdke!

Kupujemo bukovo

OGIJE

za takojšnjo ali poznejšo dobavo, posamezne vagone, kakor tudi cele partije. Prevzem in plačilo pri nakladni postaji. Ponudbe na „Carbofag d. d. Zagreb I, poštni predal 74“. 187 3-2

Globoko potrni naznanjamo žalostno vest, da nas je naš nad vse ljubljani edini sin, odnosno brat, stric in svak, gospod

ELIJA VILJEM TRAUN

notarski kandidat

danes po dolgi, mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere, v cvetni mladosti 28 let za večno zapustil.

Pogreb dragega rajnika bo v nedeljo dne 4. t. m. ob 2. uri popoldne iz hiše žalosti v Tobačni ulici št. 5 na pokopališče na Viču pri Ljubljani. 242

V LJUBLJANI, dne 2. februarja 1923.

Zalujoči rodbini Traun in Rabič.

Inteligentna gospodična

zmožna slovenskega in nemškega jezika išče službe v boljši hiši kot boljša služkinja. Cenjene ponudbe pod „Intelligent 12387“ na Kienreichs Anzeigevermittlungsges. m. b. H., Graz, Sackstraße 4. 238

Pristopajte

k Jugoslovnski Matici.

Veletrgovina s premogom in drvni

Na debelo. F. & A. UHER Na drobno.

SLOVENSKA ULICA STEV. 8. :: TELEFON STEV. 344.

CENIK.

Premog v vsaki množini, na dom postavljen po Din 32.—, 37.—, 42.—, 45-25 in 66-75 za 100 kg.

Drva bukova, cela, na dom postavljena la Din 700.—, la Din 625.— za klaftro.

Bukova rezana, 20 cm. dolga, na dom postavljena la Din 50.—, la Din 45.— za meter.

Mehka, 1 meter dolga, rezana (odpadki) Din 0-27, za kg na dom postavljena

Naročila se sprejemajo samo v pisarni, Slovenska ulica št. 8.